24րդ ՏԱՐԻ — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1893 — ԹԻՒ 570

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ. ՂԱԼԱԹԻԱ. ԷՍԿԻ ԲԱՆՔ ՕՍՄԱՆԻ
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի դարձուիր

Bureaux du Journal "HAÏRÉNIK„
Galata, ancien local de la Banque Imp. Ottomane

10 ՓԱՐԱՅ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱՅ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	300 Թիւ	75 Ղր. Մէճիտ
»	150 »	40 » »
Գաւառներու	300 »	100 » »
»	150 »	50 » »
»	75 »	25 » »
Օտար երկրաց	300 »	25 Ֆրանք

Թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ
(Նամակի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի 100 ղրշի տեղ 115 ղրշ.)

غلطه، اسكی بانق عثمانیه
حیرنیك غزته سی اداره خانه سی

ԱՆՕԳՈՒՏ ՄԻՋՈՑ

Ուսումնական խորհուրդը կը գործադրէ դպրոցական կազմական կանոնագիրը զոր ինք յօրինած է։ Թէև մեր վարչական շատ մը գործերու, տնօրինութիւններու վրայ խօսելու համար կը սպասենք յարմարագոյն ժամանակի մը, բայց հիմակուհիմա կը հարկադրուինք կարծիք մը յայտնել այդ կանոնագրին մէկ յօդուածին վրայ, վասն զի ուսումնական խորհուրդը փութաց զայն գործադրելու հրաւիրել Պոլսոյ Թաղական խորհուրդները։

Այդ ազդին համեմատ Թաղական խորհուրդները կը հրաւիրուին "իրենց վարժարաններուն կրթական ելմտացոյցը ներկայել Ուսումնական խորհրդին ի քննութիւն եւ ի վաւերացում"։

Առաջին անգամն է որ մեր մէջ այսպիսի նոր տնօրինութիւն մը կը լսուի, և կրնանք հարցնել թէ գործնակա՞ն է այդ որոշումը։

Ամէն իշխանութիւն կամ մարմին որ ելմտացոյց մը կը քննէ, կը վաւերացնէ կամ կը մերժէ, օժտուած է նաև զօրութեամբ մը, ոչ բարոյական այլ նիւթական, որով իր տնօրինութիւնները գործադրել կու տայ։ Այդ ձեռնհաս իշխանութիւնը վերջնապէս կ'որոշէ եկամուտի աղբիւրները, կը վճռէ ծախքերը, կը հրամայէ բացը գոցելու միջոցները, կամ աւելցած եկամուտներուն համար կարգադրութիւն կ'ընէ. ու այդ ամէնը նիւթական զօրութեամբ կը գործադրուին։

Մեր Ուսումնական խորհուրդը ի՞նչ միջոցաւ կրնայ զանազան Թաղերու ելմտացոյցներու մասին իր տուած որոշումները գործադրելի ընել։ Մենք այդ միջոցը ո՛ և է տեղ չենք տեսներ։ Ինչպէս կը մատակարարուին մեր դպրոցները, այդ գիտենք։ Ծախքերու փոքր մաս մը կալուածներու հասոյթներէն է, մաս մը եկեղեցիին կողմէն կը տրուի, մաս մը տղոց ամսականներէն, ու մնացած բացն ալ հանգանակութեամբ կը գոցուի։ Անհաստական կամ ինչպէս սովորութիւն է ըսել "անձնուէր աշխատութիւններ„ են որ այդ բացը կը գոցեն։ Այս գիտնալով կը շուարինք թէ ի՞նչ պիտի կրնայ ընել Ուսումնական խորհուրդը բաց մը գոցելու համար. — Վասն զի խնդիրը դրամ հայթայթելու վրայ է։

Ուսումնական խորհուրդը պիտի կրնա՞յ դպրոցի մը ծախքերուն վրայ յաւելում մը վճռել։ Ո՛չ։ Ի՞նչ պիտի կրնայ ընել երբ Թաղականը ըսէ որ այդ ծախքը չեմ կրնար ընել, զի դրամ չունիմ։ — Պիտի կրնա՞յ ստիպել դպրոցի մը հոգաբարձութիւնը իր ծախքերը դեղչել, վասն զի պատրաստ դրամ չունի։ Ո՛չ, եթէ հոգաբարձութիւնը ըսէ թէ ինք իր աշխատութեամբը պիտի հայթայթէ եղած բացը։ — Պիտի կրնա՞յ դպրոցի մը ըսել թէ իր ունեցած ստակէն մէկ մաս մը յատկացնէ ուրիշ դպրոցի մը որ աւելի կարօտ է։ — Ո՛չ։

Աս չպիտի կրնայ ընել, ան չպիտի կրնայ ընել, ուրեմն ի՞նչ պիտի ընէ։ Շատ հետաքրքրական էր որ Ուսումնական խորհուրդն իր կարենալ ընելիքին վրայ լուսաբանէր հանրութիւնը։

* *
*

Որչափ որ ալ անգործադրելի ըլլան այս կարգի որոշումները, սակայն մեզ անհանգստութիւն կը պատճառեն լոկ այն տեսութեամբ թէ նշանակ են մեր վարչական մարմիններու մէջ տիրող գաղափարի մը, որ է հետզհետէ սեղմել մեր ապակեդրոնական Թեմական կազմակերպութիւնը։ Ու այդ գաղափարն ալ կը գործադրեն առանց հարկ տեսնելու թէ դրութիւն մը բարեփոխելու իրաւունքը որո՞ւ կը պատկանի։

Կրնա՞նք անհետեւանք համարել Ուսումնական խորհրդին պահանջումը կրթական ելմտացոյցները քննելու և վաւերացնելու մասին։ Ինչո՞ւ վաղն ալ Կրօնական ժողովը չպահանջէ որ ամէն Թաղերու եկեղեցական հասոյթներն ու ծախքերը ինք պէտք է քննէ, վաւերացնէ և ապա գործադրել տայ։ Եւ ինչո՞ւ այս ամէն պահանջումները հետզհետէ չտարածուին Պոլսէն դուրս ալ։

Վերջապէս կրնա՞նք գուշակել թէ ո՛ւր պիտի յանգի խառնակութիւնը եթէ ամէն վարչական մարմին փոխանակ հաւատարիմ մնալու ընդունած աւանդութիւններուն ու աւանդներուն, իր որոշումները անոնց տեղը դնէ և զանոնք պարտաւորիչ ընելու պահանջումն ալ ունենայ։

Կազմակերպուած մարմինները կազմալուծելու ամենէն լաւագոյն և կարճ ճամբան է հաստատուած կանոնները մոռնալ եւ նոր տնօրինութիւններ, առանց ձեռնհասութեան իրաւունքի, ընդունելի ընել տալու ձգտիլ։

ԴՐԱՄԻՆ ՄԻՔՐՈԲԸ

Միքրոպը ամենուրեք է եւ ամենազօր, նոյն իսկ ոսկիին վրայ։

Այսպէս կը վճռէ հիմա գիտութիւնը։

Այո, մետաղն իսկ—ո՞վ կը կարծէր— այդ բազմակերպ ու բազմաձեւ փիլոքսերային խորհրդաւոր ազդեցութեան ենթակայ է։ Մինչեւ հիմա կը կարծէինք թէ պղնձին ժանգը՝ ինքնաբուխ յամր օքսիտացման մը հետեւանքն է։ Սխա՛լ։ Ֆրանսացի գիտուն մը կը հաստատէ այժմ թէ այդ ժանգը բաղկացած է մանրադիտական անասնիկներէ որք մետաղի բաղադրութեանց մէջ դրուելով կ'ապրին ու կը բազմանան, ճիշդ ինչպէս ձուկը ջրին մէջ։ Այսպէս, արձաններու վրայ գոյացած խաւը, հին պղնձի եւ հին ոսկիի վրայ յառաջ եկած աղտը, արծաթեղէններուն, երկաթեղէններուն եւ դրամներուն կեղտերը՝ նոյն անասնիկներուն ներկայութեան հետեւանքն են։ Այդ աղտերը կրնան կատաղութեան ժահրին կամ քոլերային միքրոպին պէս «մշակուիլ» ու բազմանալ։

Այո, ոսկին իսկ, ոսկին ամենազօր ու ամենակարող, միքրոպին ազդեցութենէն չխուսափիր։

Բայց աւելին կայ, աւելի տարօրինակը։ Մետաղակեր միքրոպները կ'աճին ոչ միայն ոսկիներուն խորտուբորտերուն մէջերը, այլ նոյն իսկ պանքնոտներուն ծալքերուն մէջ։

Սպանիացի երկու գիտնական տեսած էին որ պանքնոտներուն ծանրութիւնը երթալով կը ծանրանայ՝ որչափ ձեռքերէ, Թղթապանակներէ եւ դրամարկղերէ անցնին, որովհետեւ կ'աղտոտին։ Գիտնականները ըսին իրենք իրենց թէ միքրոպները բաժին մը ունենալու էին այդ աղտին մէջ։ Սկսան մօտանց դիտել պէտք եղած խոշորացոյցերով, եւ իրողութիւնը հաստատեց իրենց կասկածները։ Միքրոպագիտական քննութիւնը արդարեւ ցոյց կու տար միքրոպներու զարմանալի առատութիւն մը։ Երկու պարագայի մէջ, օրինակի համար, մէկ պանքնոտի վրայ տասնեւինը հազարէ աւելի միքրոպ համրեցին։

Ըստ այսմ, ամենէն տարրական խոհեմութիւնը կը պահանջէր պանքնոտները հականեխել զայնս գործածելէ առաջ։ Քաղաքակիրթ պետութիւններէն ռումանական կառավարութիւնը միայն 1891ին քոլերային ատեն հարկ համարեց այդ զգուշական միջոցին դիմել։ Հրամայուած էր որ վարակեալ երկիրներէն եկող բոլոր պանքնոտները կանխաւ Թաթխուին ասիտ ֆէնիքի ջուրի մէջ։

Այն ատեն տարօրինակ դէպք մը պատահեցաւ։ Մինչդեռ ռուսական, գերմանական, սերպիական եւ Ֆրանսական պանքնոտները անեղծ կը մնային՝ 10 առ հարիւր ասիտ ֆէնիքի մէջ Թաթխուելէ վերջը, Աւստրիոյ եւ Իտալիոյ պանքնոտները բոլորովին գունաթափ եղած՝ ճերմակ Թուղթ դարձած էին, ու եւ է նշանակութենէ ու արժէքէ զուրկ։

Ռումանական կառավարութիւնը ստիպուեցաւ դադրեցնել այդ փորձը, որ հետեւող չունեցաւ։ Միակ միջոց մը կայ այդ դժուարութիւնը լուծելու. այն է պանքատոմս շինելու համար Թղթի տեղ գործածել ալիւմինիոմ, որ նոյնչափ թեթեւ է։ Ալիւմինիոմը կրակին դիմացող մետաղ մըն է, եւ երբոր անով պանքատոմս շինուի՝ դիւրին պիտի ըլլայ պանքատոմսերուն տրցակը կրակին մէջ նետել ու յետոյ ունելիով մը դուրս քաշել բոլորովին մաքրուած ու հականեխուած։ Արդէն ալիւմինիոմէ այցաքարտներ կը շինեն, եւ կ'երեւայ որ Անգլիոյ Պանքան լրջաբար կը խորհի իր պանքատոմսերը ալիւմինէ շինելու պէտքին վրայ։

ԻՆՔՆՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

Սպանիացի մեծանուն զօրավար Սպինոլայի մարքիզը օր մը իր բարեկամին Սըր Հորէյս Վէրի հարցուց. «Խնդրեմ, Սըր Հորէյս, եղբայրդ ի՞նչ բանէ մեռաւ։» «Գործելու բան մը չունենալէ մեռաւ,» պատասխանեց Սըր Հորէյս։ Արդարեւ կարելի է որ մարդիկ չափազանց գործելէ մեռնին, բայց այդ հազուագիւտ բան մըն է. իսկ անգործութեան պատճառաւ մեռնիլ դժբաղդաբար սովորական բան դարձած է։ Աստուած աշխատութիւնը սահմաներ է իբրեւ անհրաժեշտ պայման Ֆիզիքական զօրութեան եւ երկարակեցութեան, ինչպէս նաեւ մտաւոր եւ բարոյական զարգացման, իսկ ծուլութիւնը ապականիչ ժանգն է, ուտիճն է մարդկային նիւթական եւ հոգեկան կեանքին։

Անգամ մը հանդիպեցանք բարեկամի մը զոր բաւական ժամանակէ հետէ չէինք տեսած, եւ մեր զարմանքը յայտնեցինք տժգոյն եւ հիւանդոտ կերպարանքին համար։ «Տարի մը առաջ գործէն քաշուեցայ, պատասխանեց բարեկամս հառաչելով, խորհելով թէ երջանիկ կեանք մը պիտի անցունեմ առանց գործ ընելու, բայց անկէ ի վեր աշխարհի ամենէն Թշուառ մարդը եղած եմ։ Վրաս նայէ անգամ մը. տասնը հինգ քաշ պակսեր եմ գործը ձգելէս ի վեր, եւ պարթեւ հասակս օր ըստ օրէ կը կքի։ Կը տեսնեմ որ այսպէս պիտի չըլլայ, ինծի գո՛րծ պէտք է, գո՛րծ։ Հիմա քաղաք կ'երթամ որ նոր գործ մը բանամ ու բժշկուիմ, վասն զի կը զգամ որ եթէ այսպէս գործէ քաշուած մնամ պիտի մեռնիմ։»

Կրինըլլ, Նիւ-Եորքցի միլիոնատէրը, դիւանագէտը եւ մարդասէրը, ամենաաղքատ վիճակէ մը բարձրացաւ իր աշխատասիրութեան շնորհիւ։ Տղայութեան ժամանակ արհեստաւորի մը քով աշկերտ էր, եւ ստիպուած էր բոպիկ ոտքով գործի երթալ, մինչեւ իսկ ձմեռ ատեն, եւ օրը տասնըվեց ժամ աշխատիլ։ Այսպէս անընդհատ աշխատելով ոչ միայն Նիւ-Եորքի ամենէն հարուստ վաճառականներէն մին եղաւ, այլ երկար ատեն նոյն քաղաքին քաղաքապետ եւ ապա ազգային ժողովին մէջ երեսփոխան եղաւ։

Կեանքի ամէն պարագային մէջ աշխատասիրութիւնը անհրաժեշտ է։ Եթէ մարդ հանճար ունի, աշխատասիրութեամբ եւս աւելի կը զարգացնէ զայն. եթէ չունի, անխոնջ աշխատասիրութիւնը անոր պակասը կը լեցնէ. Ամենէն տաղանդաւոր մարդիկ ընդհանրապէս ամենէն աշխատասէր կ'ըլլան։ Անգամ մը մեծահամբաւ պատկերահան Թըրնըրի հարցուցին թէ ի՛նչ է իր յաջողութեան գաղտնիքը։ Նա պատասխանեց. «Աշխատութենէ, ծանր աշխատութենէ զատ ուրիշ գաղտնիք չունիմ։ Գաղտնիքը մըն է այս զոր շատեր բնաւ չեն սորվիր, եւ չեն յաջողիր վասն զի չեն սորվիր զայն։ Աշխատութիւնը այն հանճարն է որ աշխարհի տգեղութիւնը գեղեցկութեան կը փոխէ, եւ մեծ անէծքը մեծ օրհնութեան կը վերածէ։» Ուէպսդըր յաճախ կ'ըսէր. «Գործի եւ ոչ թէ հանճարի կը պարտիմ յաջողութիւնս։»

Ֆրանքլին որ իր աշխատասիրութեան շնորհիւ աղքատիկ վիճակէ մը բարձրանալով իր դարուն ամենէն երեւելի մարդոց մին եղաւ, հետեւեալ առածները ունի աշխատութեան նկատմամբ.

—Կը սիրե՞ս կեանքը. ուրեմն մի՛ վատներ ժամանակը, վասն զի ժամանակը այն նիւթն է որմէ շինուած է կեանքը։

—Եթէ ժամանակը բոլոր բաներուն ամենէն Թանկագինն է, ուրեմն ժամավաճառութիւնը աշխարհի ամենէն մեծ շռայլութիւնն է։

—Ծոյլին համար ամէն բան դժուար է, աշխատասէրին համար ամէն բան դիւրին է։

—Ծուլութիւնը այնչափ կամաց կը քալէ որ աղքատութիւնը շուտ մը կը հասնի անոր։

—Անօթութիւնը աշխատասէրին դրանէն կը նայի, բայց ներս մտնել չհամարձակիր։

—Մէկ այսօր երկու վաղը կ'արժէ։

Ֆրանքլին իր անձնական կենսագրութեան մէջ կը գրէ. «Տղայութեանս ժամանակ եղբօրս քով աշկերտ էի. եղբայրս գիս տան մը յանձնած էր որ կերակուրս հայթայթեն։ Օր մը առաջարկեցի իրեն թէ ինչ շաբաթական որ կը վճարէ տան՝ անոր կէսը ինծի տայ որ կերակուրս ես ինքս հոգամ։ Եղբայրս անմիջապէս հաճեցաւ։ Շաբթուան վերջը տեսայ թէ ընդունածիս կէսը կրցեր եմ աւելցնել։ Այս եկամուտի նոր աղբիւր մը եղաւ որով ինծի պէտք եղած գիրքերը կրնայի գնել։ Ուրիշ մէկ օգուտն ալ աս եղաւ որ երբ եղբայրս եւ ուրիշներ կէս օրուան ճաշի երթային, ես շուտ մը կը լմնցունէի իմ թեթեւ ճաշս, որ յաճախ կտոր մը հացէ եւ ափ մը չամիչէ կը բաղկանար, եւ մնացած բոլոր ժամանակս ուսման կը յատկացնէի։ Այդ խնայեալ ժամանակներս ամենէն շատ նպաստած են յառաջդիմութեանս։»

Ճոն Քիթթօ, մեծ արեւելագէտը, որ փողոցէն վերցուած եւ անկելանոցի մը մէջ պատսպարուած որբ տղեկ մըն էր, իր բարեկամներէն մէկուն սապէս կը գրէր. «Ես մասնաւոր տաղանդ մը չունիմ, եւ ունենալ ալ չեմ ուզեր։ Այն աշխատասիրութեան փափաքը զոր կը զգամ թէ ներսիդիս ունիմ, եթէ ըստ արժանւոյն ի գործ դնեմ, վստահ եմ թէ ա՛յնչափ օգտակար գործիք մը պիտի ընէ զիս մարդկութեան համար, որչափ որ լոկ տաղանդը Թերեւս բնաւ պիտի չկրնար ընել։» Եւ իրօք այդ անխոնջ աշխատասիրութիւնը աշխարհի մեծագոյն գիտնականաց մին, մարդկութեան օրհնութիւն մը ըրաւ զՔիթթօյ, այն խուլ տղան որ անկելանոցի մէջ իբրեւ ապուշ կը նկատուէր եւ մտաւորական ամէն ընդունակութենէ զուրկ կը համարուէր։

Ֆրանքլին երիտասարդ արհեստաւորի մը ուղղելով իր խօսքը սապէս կը գրէ. «Երբ պարտատէրդ առաւօտուն արշալոյսին եւ իրիկուան վերջալոյսէն ետքը լսէ մուրճիդ ձայնը՝ վստահ եղիր թէ վեց ամիս եւս պիտի համբերէ առանց պահանջելու իր առնելիքը։ Բայց եթէ տեսնէ զքեզ պիլիարտի սեղանին առջեւ, եւ կամ լսէ ձայնդ գինետան մէջ այնպիսի ժամանակ մը երբ պէտք էր որ գործիդ գլուխը գտնուէիր, հետեւեալ առաւօտ իսկ կուգայ պահանջելու իր ստակը։»

Իլայհու Պըրրիթ, ուսեալ երկաթագործը, սքանչելի օրինակ մըն է աշխատութեան։ Երբ Ուսթըրի (*) մէջ ամսական երկուքուկէս ոսկիի կ'աշխատէր երկաթագործի մը քով՝ օրագրութիւն մը կը պահէր։ Հետեւեալը մէկ շաբթուան գործն է զոր իր յուշատետրէն քաղելով եղածին պէս կը ներկայացնենք.

«Բ. շբթ. գլուխս կը ցաւէր. քառասուն երես Քիւվիէի «Վարկած երկրի» գրքէն. վաթսունը չորս երես Ֆրանսերէն. տասնըմէկ ժամ երկաթ ծեծել։ Գ. շբթ. վաթսունը հինգ տող Եբրայեցերէն. երեսուն երես Ֆրանսերէն. տասը երես Քիւվիէի «Վարկած»էն. ութ տող Ասորերէն. տասը տող Դանիմարքերէն. տասը տող պոհեմերէն. ինը տող Լեհերէն. տասնըհինգ մոլորակի անուն. տասը ժամ երկաթ ծեծել։ Դ. շբթ. քսանըհինգ տող Եբրայեցերէն. յիսուն երես երկնաբանութիւն. տասնըմէկ ժամ երկաթ ծեծել։ Ե. շբթ. յիսունըհինգ տող Եբրայեցերէն. ութը տող Ասորերէն. տասնըմէկ ժամ երկաթ ծեծել։ Ուրբ. տկար էի. տասներկու ժամ երկաթ ծեծել։ Շաբ. տկար. յիսուն երես բնագիտութիւն. տասը ժամ երկաթ ծեծել։ Կիրկ. Կիրակնօրեայ դպրոցի համար Ս. Գրոց դաս։»

Պըրրիթ մինչեւ իսկ կերակուր կերած ատեն պարապ չէր կենար։ Ձմեռ առաւօտները շատ կանուխ կ'արթննար, եւ վերմակին փաթթուելով եբրայեցերէն Աստուածաշունչը բացած դիմացը դարակին վրայ կը դնէր, եւ մէկ ձեռքին մէջ բառարանը բռնած կ'ուսանէր եւ միւս ձեռքով նախաճաշ կ'ընէր. այսպէս ճաշած ատենն ալ ուսմունք կը սորվէր։ Միւս ճաշերուն ժամանակն ալ նոյնը ընելով մտաւոր եւ մարմնաւոր սնունդը միատեղ կ'առնէր։

Ահա այս զարմանալի ճիգերով եւ բուռն աշխատութեամբ Պըրրիթ երկաթագործը սորվեցաւ յիսուն լեզու եւ իրաւամբ դասուեցաւ իր ժամանակին մեծագոյն գիտնոց շարքին մէջ, միեւնոյն ժամանակ շարունակելով իր գռեհիկ սեպուած արհեստը։

Ի՛նչ սքանչելի օրինակ արհեստաւորներու որք յաճախ կը գանգատին թէ ժամանակ չունին լրագիր անգամ կարդալու, թո՛ղ թէ ուսմունք սորվելու։

Ա. Կ. Ս.

(*) Ամերիկայի այն Ուսթըրն է այս ուր կը լսենք թէ այժմ բազմաթիւ Հայեր կ'աշխատին Պըրրիթի արհեստին մէջ. արդեօք անոր օրինակին հետեւողներ ալ կա՞ն։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ

Մինչեւ հիմա խօսեցանք այն տպաւորութեան վրայ որ առաջ եկաւ Ֆրանսայի մէջ ռուսական նաւատորմին Թուլոն ընելիք այցելութենէն . բայց ի՞նչ կը մտածեն Ռուսիոյ մէջ . Եւրոպայի թերթերէն կը տեղեկանանք թէ այս լուրը ընդհանուր գոհունակութեան պատճառած է նաեւ ի Ռուսիա .

Երկար ատենէ ի վեր ռուս հասարակութիւնը կը փափաքէր որ Քրոնչդատի այցելութեան փոխադարձը հատուցուի Ֆրանսայի՝ որչափ կարելի է շուտ . կը վախցուէր որ յապաղումը աննպաստ կերպով կը մեկնուի թէ Ֆրանսայի եւ թէ Եւրոպայի ուրիշ երկիրներու մէջ . Ցետոյ ամէն մարդ գիտէր թէ Ռուսիա Միջերկրականի մէջ նաւատորմ մը պիտի պահէ , եւ փափաք կար որ այս նորութեան ձեռնարկուէր եղբայրասիրական ցոյց մը ընելով Ֆրանսայի որ կը թոյլատրէր ռուսական նաւատորմին հաստատութիւնը այդ ծովին մէջ , մանաւանդ որ երկու դրօշակները շատ անգամ իրարու քով պիտի գտնուէին .

Վերջապէս Երրեակ-Նիզակակցութիւնը յանկարծ կարգ մը այնպիսի հանդէսաւոր ցոյցեր կ'ընէ Ֆրանսայի դէմ , որ անօգուտ չհամարիր Ռուսիա նիւթական գործով մը յիշեցնել այդ Նիզակակցութեան մասնակցողներուն թէ Ֆրանսա միս մինակ չէ եւ եթէ անոր հակառակորդները մտքերնուն անցընեն վրան յարձակիլ , իրենց դէմ պիտի տեսնեն երկու պետութեանց միացեալ զօրութիւնները . Ռուսիա որ խաղաղութեան փափաքող է կը յուսայ թէ անոր պահպանմանը նպաստած կ'ըլլայ խաղաղասիրական ցոյցով մը .

Իտալիոյ ընթացքն ալ Ֆրանսայի նըկատմամբ բաւական զայրոյթ պատճառած է ռուսներուն , եւ իտալական ու գերմանական լրագիրներու կծու եւ գրգռիչ հասկցուց լեզուն թէ ժամանակն հասած է որ ոք Երրեակ-Նիզակակցութեան տաք տաք եռանդին վրայ փրկարար պաղ ջուր մը լեցնէ Ռուսիա իւր նաւատորմը Ֆրանսա ղրկելով .

Եւ ահա այս նկատումներով ռուսական մամուլը միաձայնութեամբ խանդավառ ընդունելութիւն ըրաւ Թուլոնի այցելութեան լուրին .

—Օտեսայէն կը գրեն Տէյլի Նիւզի թէ այս տարի քոլերային Ռուսիոյ մէջ երեւելէն մինչեւ Սեպտ . 1/13 , քոլերայէն բռնուած են 22,832 հոգի եւ մեռած են 8,315 հոգի , այսինքն միջին հաշուով բռնուողներուն հարիւրին 36ը մեռած են . Մէկ քանի նահանգներուն մէջ , վարակւողներուն եւ մեռնողներուն համեմատութիւնն աւելի մեծ եղած է .

—=—

ԻՏԱԼԻԱ

Կ'ըսուի թէ միջերկրականի անգլիական նաւատորմին հրամանատար Լոյտ Սէյմուր պիտի ընդունուի Իտալիոյ գահաժառանգէն եւ թէ Թագաւորն ու Թագուհին Նաբոլի պիտի երթան , աւելի մեծ փայլ մը տալու համար ի պատիւ անգլիական նաւատորմին պատրաստուած հանդէսներուն . Միւս կողմէ կ'ըսուի թէ Լոյտ Սէյմուր Մոնցա պիտի երթայ՝ իր մեծարանքը ներկայացնելու Թագաւորին եւ Թագուհիին .

Սըքէցիայէն կը հեռագրեն թէ իտալական կառավարութիւնը կ'աշխատի իր Նիզակակից պետութեանց մօտ որ , անգլիական նաւատորմին ժամանման առեն , Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ նաւատորմիներն ալ իտալական նաւատորմին հետ գտնուին իտալական ջրերուն մէջ .

—=—

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիոյ զանազան կողմերը մեծ փոթորիկներ պատահած են , հեղեղանման անձրեւներով շատ տեղ ողողումներ յառաջ եկեր են . Հարաւային երկաթուղիին գիծը կարուած է Մատրիտի շրջակայքը կառախումբերը չեն կրցած Մատրիտէն դուրս ելլել . Մէկ քանի կայարաններ ջրէն պաշարուած են . Զոհերուն թիւը շատ է . Արդէն 4 դիակ գտնուած է եւ վիրաւորներուն թիւն ալ աւելի մեծ է .

—=—

ՇԻԳԱԿՈՅԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Շիգակոյի ցուցահանդէսին բացումէն մինչեւ օգոստոս ամիսը բացը 12 միլիոն տոլար եղած է . կը յուսացուի որ սեպտեմբեր ամիսը նպաստէ այդ բացը քիչ մը գոցելու .

—=—

ԱՓՐԻԿԷ

Լորտ Սոլզպէրի օր մը նշանաւոր խօսք մը ըրած է . « Վերջ ի վերջոյ Ափրիկէն զմեզ աւելի պիտի զբաղեցնէ քան Եւրոպան : » Դէպքերը հետզհետէ կ'արդարացնեն վաղեմի դիւանագէտին տեսութիւնը .

Մանաւանդ Ֆրանսայի հետ է որ Անգլիա այժմ խնդիրներ ունի Ափրիկէի մէջ . Ֆրանսացի տեղակալ Միզօն , որ գացած էր Ադամուան գրաւելու , ծանր խնդիրներ կ'ունենայ Նիկէրի անգլիական ընկերութեան հետ . Տեղակալ Միզօն կը գրէ թէ Անգլիացիները ամէն միջոց ի գործ կը դնեն իր ճամբան կտրելու համար , եւ մինչեւ իսկ ջանացած են զինքը թունաւորել կամ ուրիշ միջոցներով ըսպաննել . Կարելի է որ խնդիրը դիւանագիտական կերպարանք առնէ , եւ այն ատեն նոր միջադէպ մը ահա Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ , որք արդէն այնքան գործեր ունին իրարու հետ կարգադրելիք , ի Թէօրնէօվ , ի Մատակասքար , ի Սիամ եւ այլն .

Միւս կողմէ Անգլիա ինքն իսկ հարաւային Ափրիկէի բնիկներուն հետ կռուի բռնուած է , եւ Ուկանտայի մէջ խնդիրները անպակաս են . Ինչպէս կը տեսնուի , Ափրիկէ բաւական մեծ մտատանջութիւններ կը պատճառէ Լոնտոնի դահլիճին , այն միջոցին որ իր Միջերկրականի դերը չափազանց փափուկ պատասխանատուութեան մը կ'ենթարկէ զինքը եւրոպական քաղաքականութեան առնմաններուն մէջ .

ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Քօբէնհակ , 11 սեպտ.

Ջարը երէկ աչքէ անցուց պատերազմական նաւերը որք Ամերիկայէն վերադառնալով Թուլոն կ'երթան . Ողջերթ մաղթեց Միքայէլ մեծ-դքսին եւ Ավլան ծովակալին որք մեկնեցան Տէֆըբէ-Տօ-Նըտօ եւ Բոմայէն-Աչգլա մարտանաւերով .

Աթէնք , 19 սեպտ.

Ոսկիին եւ Թղթադրամին տարբերութիւնը 88% եղաւ . Ընդդիմադիր կուսակցութեան թերթերը կը պահանջեն որ երեսփոխանական ժողովը լուծուի .

Բելգրադ , 19 սեպտ.

Ռուս եւ գերման առեւտրական դաշնագիր մը պատրաստելու համար ռուս պատուիրակները վերջնապէս պիտի մեկնին սեպտ . 26ին .

Մատրիտ , 18 սեպտեմբեր

Վիլլաքանաի մէջ մեծ ողողումներ տեղի ունեցան . Շատ զոհեր կան . մինչեւ հիմա 50 դիակ հանեցին . Հին Քասթիլի մէջ ալ սոսկալի ողողումներ պատահեցան . շատ տեղուանք բազմաթիւ զոհեր կան . Նմանապէս Փորթուգալի հիւսիսային կողմն ալ մեծ ողողումներ .

Սոֆիա , 19 սեպտեմբեր

Գաւառական ժողովներու ընտրութիւնները կատարուեցան . Կառավարական ընտրելիները գրեթէ ամէն կողմ յաղթանակեցին .

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս . Էջմիածնի Սինոդի անդամներէն Տ . Արիստակէս եպիսկոպոս Սեդրակեան եւ Տ . Սարգիս եպսկ . Գասպարեան որք Պոլսէն անցնելով Երուսաղէմ գացած էին հոնկէ վերադառնալով Վիեննայի ճամբով Օտեսա հասեր են օգոստ . 24ին , եւ անկէ ալ նոյն իրիկունը մեկնելով Պաթում գացած են եւ հաւանօրէն օգոստոսի վերջերը Թիֆլիս հասած ըլլալու են .

—o—

Ուսուցչական ժողովը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ . դիւանէն զատ ներկայ կը գտնուէին 9 ուսուցիչ . Իւթիւճեան էֆ . բացակայ գտնուելուն , ատենապետ կարգուեցաւ Ռէթէօսեան էֆէնտի . Ժողովը սկսաւ ժամը 9ին . Ընդունուեցան վերջին եւ վերջընդեր նիստերուն ատենագրութիւնները .

Ցետոյ կարդացուեցաւ Պէրպէրեան էֆէնտիի ժողովին բերած 6 մասէ բաղկացեալ բանաձեւը որ ընդունուեցաւ 8 ձայնով . Ապա ժողովը անցաւ օրակարգին Գ . խնդրին որուն վրայ խօսք առաւ Սրմաքէշեան էֆէնտի եւ ըսաւ թէ կրօնագիտութիւնը անխնամ թողուած է մեր վարժարաններուն մէջ եւ առաջարկեց այդ ուսումը յանձնել աւելի կարող անձերու . Բագրատունի էֆ . հակառակ խօսեցաւ . Մարգարեան էֆ . խօսք առնելով ուշադրութիւն հրաւիրեց ծեծի վրայ , որ ըսաւ , սոսկալի կը պատահի մեր վարժարաններու մէջ .

Վիճաբանութիւնները շարունակուեցան մինչեւ ժամ 11 .

—o—

Թիֆլիսի Թատերական մասնախումբին կողմէ Պոլիս եկած էր Պ . Աբրահամեան երկու դերասանուհի տանելու համար . Պարոնը այս երկուշաբթի մեկնեցաւ միասին տանելով տիկին Հրաչեան եւ Պ . ու Տիկ . Պինէմէճեան .

ԱՆԳԻՐ ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՌԱԿՔ

Շարադիր . Վահան Վ. Տէր-Մինասեան

Գինն է 30 ղրուշ հանդերձ փօստայի ծախուց

Դիմել Պօղոսալեան տպարանի .

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1893 . ՍԵՊՏ . 9 21 (Ն . Տ)

ՏԱՐԵԹԻՒՔ . Թուական Հայոց . ՏՅՁԵ=4385 Նաւասարդ 30 .—Տօմարական Թուական . ԹՑԽԲ 1342 .—Թուական Հիճրէթի . 1311 . Րէպիւլ էվվէլ 11— ՍԵՆԷՐ Մալիյէ . 1309 . Էյլուլ 9 .

ԿՐՕՆԱԿԱՆ .—Գկ . Դ . օր պահոց խաչի .

ԽԵՍ ՕՐ — 5 55

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔՈԼԵՐԱՆ

ՊՈԼԻՍ

Պաշտօնական . Երէկ (երկուշաբթի) ժամը 7էն մինչեւ այսօր (երեքշաբթի) ժամը 7 Իւսկիւտարի հիւանդանոցին մէջ 1 դէպք պատահեցաւ , եւ առջի բռնուողներէն ալ 1 հոգի մեռաւ . Առջի աղէկցողներէն զատ նմանապէս ուրիշ մըն ալ առողջացաւ . Երկուշաբթի իրիկուն Իւսկիւտար հիւանդներէն մէկը մեռաւ . Անկէ վերջ ոեւէ մահ չպատահեցաւ . Հիւանդներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է .

* * *

ԳԱՒԱՌՆԵՐԸ

Պոլսոյ շաբաթէն ի կիրակի քոլերայի դէպք մը պատահեցաւ .

* * *

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Իտալիա . Կիրակի Բալէրմօի մէջ քոլերայէ 10 բռնուող եւ 4 մեռնող . Լիվօրնօի մէջ 7 բռնուող եւ 4 մեռնող . Համ Ցուլիս 1էն մինչեւ կիրակի 19 բռնուող եւ 7 մեռնող .

—Ռումանիա . Պուքրէշի մէջ կիրակի 3 բռնուող եւ 5 աղէկցող . Պաշտօնական վիճակացոյց մը կ'ըսէ թէ օգոստոս երկրորդ կէսին մէջ 120 դէպք հինէն , 451 նոր դէպք , 284 մեռնող եւ 225 աղէկցող .

* * *

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՔ

Քաղաքապետութեան պաշտօնատունը գումարուող յանձնաժողովը որու որ անանկ է պէտք եղած հրահանգները տուաւ հասարակաց աղբիւրներու , ջրի ճամբաներու եւ ջրերու ծառայող անձերու մաքրութեանը համար . Գետնի վրայի ծորակները վեր պիտի առնուին , ջուրի խողովակները եւ աւազանները միշտ պիտի մաքրուին , պաշտօնեաները մաքուր պիտի հագուին եւ ձեռքերնին պիտի լուան գործի միջոցին .

* * *

Բժշկական կայսերական վարժարանի աշակերտներէն տօքթ . Սերգիս Թամասեան եւ Մօրիզ Պոլսոր էֆէնտիները նշանակուած են Գօնեա երթալու հոն առողջապահական տնօրինութիւնները գործադրելու համար . Գօնիայի չէօլէֆներուն հրամանատար Օսման փաշա վերջի օրերս բարձրագոյն հրամանով այցելեց Գօնեայի մաքրանոցները տեսնելու համար թէ ինչ վիճակի մէջ են .

* * *

Կասկածելի դէպքերը քննելու համար բարձրագոյն հրամանաւ նշանակուած են Տքթ . Մահէ եւ Տքթ . Սթէքուլիս . Այս վերջինը անդամ անուանեցաւ քաղաքապետութեան պաշտօնատունը գումարուող առողջապահական ժողովին .

Հանրային կրթութեան նախարարութիւնն ալ դպրոցի տնօրէններուն հրաման տուաւ որ ամէն առտու աւելի մաքուր պահեն այդ հաստատութիւնները , ապանեխումի ենթարկեն , աշակերտներուն տրուած ջրին ու ուտելիքին հսկեն , վերջապէս առողջապահիկ բոլոր միջոցները գործադրեցին դպրոցներուն մէջ .

* * *

Քաղաքապետութիւնը որոշեց գոցել Սթամպոլ Եէնի-պաղչէի բաց կոյուղին եւ այդ թաղին աղտոտ ջրերը ծովը տանել տալ , վրան կամարով գոցուած ճամբով մը . Ասոր համար 280,000 ղուրուշ ծախս պիտի երթայ .

* * *

Կայսերական հրամանով այսուհետեւ ամէն օր բիլաւ ու միս պիտի բաժնուի մզկիթներուն եւ մէտրէսէներուն .

* * *

ՔԱՌԱՆԴԻՆԱ

Մուստաֆա-Բաշա-Կիրակի իրիկուն 178 գաղթական եւ 5 ուղեւոր մտան Մուսթաֆա Փաշայի մաքրանոցը եւ 30 հոգի ելան . Հիմա մաքրանոցին մէջ կը գտնուին 434 հոգի .

—=—

ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ԳԹՈՒԹԻՒՆ

Դատական գործոյ նախարարութիւնը Կայսերական պալատ ղրկեց ցուցակն այն բանտարկեալներուն որք իրենց պատժին 3րդ մասն աւարտած ըլլալով Ն . Վեհափառութեան ներողութեանը պիտի արժանանան Մարգարէին ծնունդին տարեդարձին օրը . ասոնց թիւը 40 է . Գաւառներուն մէջ ալ թեթեւ յանցանքներու համար բանտարկուողներէն անոնք որ իրենց պատժին $^3/_4$ը լրացուցած են ազատ պիտի արձակուին այդ օրը .

—=—

ԻԶՄԻՐԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Այտընի կուսակալ Հասան Ֆեհմի փաշա Բ . Դրան ղրկած է ընդարձակ տեղեկագիր մը որուն մէջ նկարագրելով հիւանդութեան առաջ բերած տխուր կացութիւնը առեւտուրի եւ ճարտարարուեստութեան համար կը խնդրէ օգնութեան հասնիլ տառապեալ չքաւորներուն . Բ . Դուռը կը քննէ այն միջոցներն որոնցմով կարելի է գոհացում տալ կուսակալին խնդիրքին .

—=—

Կ . ՊՈԼՍՈՅ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կայսերական դիւանը երկրագործական նախարարութեան հաղորդեց Վեհ . Սուլթանին վաւերացումը Կ . Պոլսոյ ցուցահանդէսին համար Պ . տ'Արոնքօի պատրաստած յատակագծերուն .

—=—

ԴԱՏԱՐԱՆՔ

Եղեռնադատ ատեանը երեքշաբթի օր տասը տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Անտոն անուն մէկը որ Բերա իր տանը մէջ կեղծ դրամ շինած էր .

—Գարամուսալի մաքսատան նախկին առաջին քարտուղար Խալիտ էֆէնտի որ ամբաստանուած էր թէ իւրացուցած է 7,900 ղահեկան դատապարտուեցաւ Պետական խորհրդէն 3 ամիս բանտարկութեան , 6 ամիս պաշտօնազրկութեան , դատական ծախքերու վճարման եւ իւրացուցած դրամին վճարման իր կամ երաշխաւորին կողմէ .

—=—

ԹԵՐԹՕՆ «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի (79)

ԱՄՕԹԱՊԱՐՏԸ

ՄԱՍՆ Դ.

Պատուհանի մը քով վազեց ու բացաւ՝ դահլիճին օդ տալու համար .

Ցետոյ հնչակը քաշեց ուժգին .

Ծառաներ վազեցին շտապաւ , Լաբօքի նուաղած մարմինը բազմոցի մը վըրայ փոխադրեցին եւ Սիւզան , անոր քով ծունգի եկած , սկսաւ ամէն խնամք տանիլ անոր .

Պաղ ջուրը թաթխուած լաթով մը անոր ճակատը , արտեւանունքը , բերանը , վիզն ու ձեռքերը թրջեց .

Ուժով հոտեր շնչել տուաւ անոր .

Վերջապէս ժամէ մը ետքը , յուսահատութեան ու անձկութեան երկար ու մահացու ժամէ մը ետքը , Ռօժէ սթափեցաւ .

Քիչ մը առաջուան տեղի ունեցածը , լռածները անմիջապէս յիշեց .

Երբ քիչ մը առաջ աղջկանը ջերմեռանդութիւնը գիտնալով՝ ներս մտնել ուզեր էր . երբ զարմացեր էր լսելով Րէյմօնի ձայնը , որու հոն ըլլալը չէր գիտեր . երբ ականջ մտիկ ըրեր ու հասկցեր էր . . . երբ զգացեր էր որ ուժը կը պակսի , արիւնը երակներուն մէջ կը չորնայ , անշուշտ պահ մը գերագոյն երջանկութիւն մը վայելեր էր՝ կարծելով որ պիտի մեռնի . . .

Եւ արդարեւ մեռնիլն իր ամենէն մեծ իղձն էր . մեռնելով կ'ազատէր քաշած բոլոր անիրաւ տառապանքներէն ու բոլոր այն անպատուութիւններէն , որու արժանի չէր . . .

Եւ ասոր համար էր որ հառաչեց՝ երբ տեսաւ թէ կենդանի է .

Նշան մը ըրաւ ծառաներուն , որք դուրս ելան .

Երբ առանձին մնացին , Սիւզան մըրմընջեց .

—Հա՛յր իմ , հա՛յր իմ , ներեցէ՛ք . . .

Ռօժէ առանց բան մը ըսելու անոր երեսը նայեցաւ . Բազմոցին վրայ տարածուած մնացեր էր . սրունքները կարծես ջախջախուած էին . Գլխուն վրայ ալ անտանելի ծանրութիւն մը կար եւ խել մը գոյնզգոյն փոքրիկ կէտեր կը թռչտէին աչքերուն առջեւ .

Ցետոյ սկսաւ ծանր ծանր խօսիլ .

—Ըսել է դու անցեալը չէի՛ր մոռցեր , Թչուա՛ռ աղջիկ .

Սիւզան գլուխը հօրը կուրծքին վրայ ծածկեց ու պատասխան չտուաւ . խեղճ մարդուն մազերը աղջկանը մազերուն մէջ թաղուեցան . Մեղմիւ կը փայփայէր զայն .

—Ես որ կը կարծէի՛ , ես որ կը կարծէի՛ թէ . . . ըսաւ երկու անգամ . Մի՛ լար . . . Ցանձանքը քուկդ չէ . . . Ի՛նչ ընենք , մարդ իր յիշատակներուն չկրնար յաղթել . . . Բայց սիրտս ցաւցուցիր , շատ ցաւցուցիր . . . Չեմ յիշեր որ այսքան տառապած ըլլամ այն օրէն ի վեր որ մայրդ ու դու ձեր լռութեամբը կ'ամբաստանէիք զիս դատաւորներուն առջեւ . . . երդուեալներուն առջեւ . . . Եւ ես խենթի նման կ'երեւակայէի որ այդ անցեալը մեռած էր . . . Ի՛նչ կրնամ ընել , ի՛նչ կրնամ ըսել՝ ապացուցանելու համար քիչ օր . . . Վասն զի ես անմեղ եմ , այն ոճիրը չեմ գործած . . .

Մտախոհ մնաց , յետոյ քիչ մը ելլելով , մէկ ձեռքին կրթնելով եւ միւս ձեռքովը Սիւզանի գլուխը մեկցի ընելով՝ ըսաւ .

—Անմեղ եմ , Սիւզան , կը լսե՞ս .

—Ո՛չ , հա՛յր իմ , անցեալը մեռաւ , այս խօսքերը գոցենք .

—Կը կարծէի որ դու չես յիշեր , եւ ասոր համար չէի ուզեր այս ողբալի պատմութիւնը կենդանացնել , բայց քանի որ դու կը յիշես , քանի որ բան մը չես մոռցած , ես ալ պիտի խօսիմ . . . պիտի ըսեմ թէ ես չգործեցի այն ոճիրը , որու համար զիս ամբաստանեցին ու դատապարտեցին . Դու որու յիշողութիւնն այդքան սուր է , չես յիշեր թէ ի՛նչպէս մխտէի ինծի դէմ եղած բոլոր ապացոյցները . Աղաչեցի , պաղատեցայ , լացի որպէս զի հաւատան ինծի . . . Կրցածիս չափ մաքառեցայ այն սոսկալի եւ անեղ կացութեան մէջ , յորում մարդս իր պատիւը կը կորսնցնէ անպատճառ . — Ջուր կ'աղաղակէի թէ անմեղ եմ , ոչ ոք կը հաւատար ինծի . . . եւ ոչ իսկ դու , աղջիկս՝ զոր այնքան կը սիրէի . . . եւ ոչ իսկ խեղճ մայրդ , որ հիմայ ճշմարտութիւնն հասկցած է , եթէ իրաւ է որ հոգին չմեռնիր . . .

—Մայրս ու ես զձեզ տեսանք .

—Լարուէթը սպաննելս տեսա՞ք .

—Այո՛ . Պատշգամն էինք . . . Ա՛հ , ի՛նչ սոսկալի գիշեր . . . Բոլոր ըսածնին իրաւ էր . Գաղտագողի եկանք . . . Ջեր անունը տուինք . . . Տունը մտաք . . . Հոն մէկը կար , որ ոսկի կը համրէր . . . Անհնլի կռիւ մը տեղի ունեցաւ . . . յետոյ . . . մամը մարեցաւ . . . բան մը չտեսանք . . . ահարկո՜ւ գիշեր . . .

Նորատի աղջիկը ձեռօքը աչքերը գոցեց .

—Ես ըլլալս աղէկ տեսա՞ք .

—Այո՛ , կ'երդնում առաջի Աստուծոյ . Ասոր համար էր որ մայրս պատուիրեց ինծի լուռ կենալ եւ ես ալ լռեցի . . . Վասն զի իմ ըսելիքս ձեր պատիժը ծանրացնելէ ուրիշ հետեւանք չէր կրնար ունենալ . . .

—Այն ատեն շատ պզտիկ էիր . . . տղայ էիր . . . սխալած ըլլալու ես . . .

—Այն գիշերուան առջի օրը տղայ էի . . . բայց հետեւեալ օրը ծեր էի արդէն . . . Անկէց զատ մայրս ալ ինծի պէս ամէն բան տեսաւ . Միթէ ա՞ն ալ սխալեցաւ . . . Ո՛չ ապաքէն մեռաւ նա , ինչպէս որ քիչ մնաց ես ալ պիտի մեռնէի . . .

—Ըսել է զիս իրաւցնէ յանցաւոր կը կարծե՞ս . . . Սրտիդ մէջ չկա՞յ բան մը որ ըսէ քեզ թէ ես անմեղ եմ . Այն ոճրագործութենէն ոչ առաջ եւ ոչ ետքը ինծէ գանգատելու բան մը ունեցած չես .

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Լ. Հէրըլտի Իզմիրի Թղթակիցը հետեւեալ վիճակագրական տեղեկութիւնները կը հաղորդէ ։

Իզմիր ունի 306,000 բնակիչ որուն 87,000 Թուրք են, 138.000 յունադաւան, 29.000ը հրեայ, 22,500ը կաթոլիկ, 20,500ը հայ, 7,000ը բողոքական, պարսիկ եւլն, 2,000ը փոփոխական։ Իսլամներու եւ հրեայներու թիւին մէջ են Պուլկարիայէն եւ Ռուսիայէն եկող գաղթականները ։ Իսլամ գաղթականները վերջի տարիներս 35—40,000 աւելցուցին ժողովուրդին թիւը, իսկ հրեաները 6էն 7,000։

Օգոստոս 1էն (եւրոպական) մինչեւ 30 մեռնողները հետեւեալ կերպով կը բաժնուին․ կասկածելի հիւանդութենէ 233 հոգի․ սովորական եւ արտասովոր հիւանդութիւններէ 240 հոգի, ընդ ամէնը 473 հոգի, ըսել է օրը 12,25$^8/_{10}$ ։

Աթէնքի մէջ 125,000 հոգիի վրայ օրը 8 հոգի կը մեռնի, Աղէքսանդրիոյ մէջ 260,000 բնակչի վրայ 17էն 24 հոգի օրը։

Ասկէ կը հետեւի թէ տեղի չկայ յուզուելու Իզմիրի մէջ տիրող հիւանդութեան համար ։

ՎԱՇԽԱՌՈՒՆԵՐԸ

Վաշխառու սարաֆներու գործառնութեանց վերջ տալու համար կառավարութիւնը միջոցներ կը տնօրինէ ։ Այս տնօրինութիւններէ մին այն է որ այսուհետեւ տէրութեան պաշտօնատարներուն եւ պաշտօնեաներու ամսականները ուղղակի իրենց ձեռքը պիտի վճարուի եւ ոչ թէ սարաֆներուն որք ամսականի սուրէթներ ունին ։

Միւս տնօրինութիւնն ալ այն է որ երբ վաշխառու սարաֆ մը դատ բանայ իր զոհերէն մէկուն դէմ, պարտաւոր է ցոյց տալ իր տետրակը զոր պիտի քննէ դատարանը եւ մեծ մեծ վաշխերը պիտի ջնջէ, միայն 9% տոկոս հաշուելով։

ՀՐԵԱՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

Մօնիթէօր կ'ըսէ թէ Բ. Դուռը տեղեկանալով որ Աւստրիա-Հունգարիա բնակող բազմաթիւ հրեաներ կը պատրաստուին Երուսաղէմ երթալ իրենց ընտանիքներովը, հրահանգ տրուեցաւ Երուսաղէմի կառավարչին որ եթէ ասոնք իրաւցնէ միասին կը բերեն իրենց կիներն ու զաւակները, պէտք է նկատել զիրենք իբր այն տեսակ գաղթականներ որոնց Պաղեստինի մէջ հաստատուիլն արտօնել կարելի չէ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Անգլիական նաւատորմը որ Սելանիկի առջեւ էր երեքշաբթի մեկնեցաւ իտալական նաւահանգիստները այցելելու համար։

ՍԵՒ ԾՈՎԻՆ ՄԷՋ ԶԿՆՈՐՍՈՒԹԻՒՆ

Հանրային առողջապահութեան յանձնաժողովի որոշումով այն նաւակները որք Վոսփորի բերանը գտնուող Սեւ ծովի քանի մը տեղուանք կ'երթան ձուկ որսալու պիտի չկրնան հաղորդակցութեան մտնել ոչ-ասիական եւ ոչ եւրոպական եզերքներուն հետ ։ Հակառակ պարագային մէջ պիտի պարտաւորուին երբ վերադառնան կենալ Քավագի քարանթինայի մաքրանոցին մէջ, եւ իրենց ձուկն ալ առողջապահական պահապաններու հսկողութեան ներքեւ, ուրիշ նաւակներով պիտի փոխադրուի Պալըգխանէ ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թէֆթիշ Քօմիսիօնը քննութիւն բացած է Ղալաթիոյ Թղթատան սնտուկին կացութեանը վրայ ։ Սապահ կ'ըսէ թէ մինչեւ հիմա 92,464 ղուրուշի բաց մը երեւցած է ։

—Րէժիի օգոստոսի հասոյթը եղած էր 198,000 ոսկի, Հաոդոսէն եւ Միտիլլիէն ալ գոյացած է 3,700 ոսկի, որով այս տարուան օգոստոսին 201,700 ոսկի հասոյթ եղած է. անցած տարի օգոստոսին եղած էր 202,000 ոսկի ։

—Հալքալըի վարժարանին մէջ նոր աշակերտ ընդունելու համար մրցում մը բացուած է երկրագործական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ ։

—Պուլկարիոյ իշխանապետութեան դիմում ըրած են քանի մը դրամատէրներ շաքարի գործարաններ բանալու համար եթէ իրենց դիւրութիւններ եւ մենաշնորհներ տրուի ։

—Հեռագիրներ. Աւստրիական կառավարութիւնը առաջարկած էր իջեցնել գիններն այն հեռագիրներուն որք Իշտիպ-Բոլ հ'անցնին Օսմանեան թելերէն, այս առաջարկը քննելու համար կազմուեցաւ յանձնախումբ մը որ նախընթաց օր նիստ ըրաւ ։

—Հիւանդանոց Սթամպոլի իսլամ աղքատներու հիւանդանոցին մէջ կարեւոր վերանորոգումներ պիտի կատարուին ։ Աշխատութեանց պիտի հսկէ յանձնախումբ մը որ կազմուած է Էվգաֆի նեք կայացուցիչներէն եւ հիւանդանոցի բժշկապետ Ահմէտ բաշայէն ։

—Իտալական տարեդարձ. Կ. Պոլսոյ իտալական գաղթականութիւնը երէկ տօնեց իտալական զօրքերուն Հռոմ մտնելուն 23րդ տարեդարձը ։ Իտալական պաշտօնատեղիները եւ դպրոցները դրօշազարդուած էին ։ Գիշերը մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Իտալական Սօչիէթէ Օբէրայա ընկերութեան սրահին մէջ ։

—Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը հրաւիրեց արեւելեան երկաթուղիի վարչութիւնը պատրաստել Սիրքէճիէն Սան-Սթէֆանօ շինուելիք երկրորդ գծի մը ծրագիրը ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այսօրուընէ սկսեալ Հայրենիք կը սկսի տալ ամէն առտու նախորդ գիշերուան պաշտօնական լուրերը, ճիշդ ինչպէս Թուրք լրագիրները ։

ԲՈՒԼԵՐԱ

(Պաշտօնական)

Երէկ մինչեւ ժամը եօթը հիւանդութեան դէպքերուն վերաբերեալ եղած տեղեկութիւնք հրատարակուեցան ։ Փառք Աստուծոյ այն ժամանակէն մինչեւ այսօր (չորեքշաբթի) մինչեւ ժամը եօթը Իւսկիւտարի հիւանդանոցին մէջ ոչ բռնուող կայ, ոչ մեռնող։ Հետզհետէ ծանուցուածներէն զատ, հիւանդներէն մէկն ալ ապաքինեցաւ ։ Պոլսոյ, Իւսկիւտարի եւ միւս արուարձաններուն մէջ ոչ նոր բռնուող և ոչ մեռնող կայ ։ Նախապէս հիւանդնկողներուն տկարութիւնն ալ աստիճանաբար անցնելու վրայ է ։

8 սեպտ.

ՄՈՒՍԹԱՖԱ-ՓԱՇԱՅԻ մաքրանոցը 13 գաղթական և 23 ճամբորդ մտած են ։ Մաքրանոցէն ելած են 217 գաղթական, քարանթինա կը սպասեն 234 հոգի որոնց առողջութիւնը կատարեալ է ։

7 Սեպտ.

ՈՒՇԱԳԻ մաքրանոցին մէջ 34 ճամբորդ, իսկ ՏԻՆԱՐԻ մաքրանոցին մէջ միայն մէկ ճամբորդ ։ Ամենուն ալ առողջութիւնը կատարեալ է ։

6 Սեպտ.

ԻԶՄԻՐ, 6 սեպտեմբերէն մինչեւ հետեւեալ օրը ժամը տասներկու, Իզմիրի մէջ դէպք պատահած չունի, բացի 3 տարեկան իսլամ տղեկէ մը որ հիւանդացեր է և երկու հիւանդ հրեաներէն որք մեռան ․

7 Սեպտ ։

ՊԱՂՏԱՏԻ մէջ 5 սեպտ. առաւօտուընէ մինչեւ հետեւեալ առտու, 24 ժամուան մէջ, քոլերայէն 12 հոգի բռնուելով մեռած են ։ Դարձեալ Պաղտատի մէջ 6 սեպտ. առտուընէ մինչեւ հետեւեալ առտու, 24 ժամուան մէջ 13 հոգի քոլերայէ մեռած են ։

7 Սեպտ.

ՊԱՍՐԱ. Օգոստոսի 15էն մինչև 21 Նէճիտ գաւառակին կեդրոն Հուֆուֆ գասապային մէջ քոլերայէն 26 հոգի եւ ծաղիկէն 36, Միրզ գիւղին մէջ քոլերայէն 44, Ույունի մէջ քոլերայէն 133, Ճաշըրի մէջ ալ քոլերայէն 53 հոգի մեռած են ։ Բայց հիւանդութիւնը տկարանալու վրայ է ։

6 Սեպտ.

ԱՍՏԻՃԱՆ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Էնկիւրիի Վերաքննիչ ատեանի պատժական ճիւղին նախագահ Հիւսնի էֆէնտիի եւ նոյն դատարանին Ընդ. Դատախազ Արիֆ պէյին, իրենց գովելի ծառայութեանց փոխարէն ։ Իւլայի առաջին աստիճան շնորհուեցաւ ։

Մուսուլի կուսակալ Ազիզ փաշայի երկրորդ կարգի Օսմանիյէ, իր կնոջը, Ֆաթմա Զէհրա Հանըմին՝ երկրորդ կարգի Շէֆագաթ, եւ աղջկանը Աիշէ Հանըմին՝ երրորդ կարգի Շէֆագաթ պատուանշան տրուեցան ։

ԴԱՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆՆԵՐ

Մէնթէշէ գաւառակին Պատժական դատարանին նախագահութեան կոչուեցաւ Քանդըրի դատարանին նախորդ նախագահ Ահմէտ Վէհպի էֆ ։

Սունիքի կղզիին դատարանին նախագահ անուանուեցաւ Պոզանիայի դատարանին նախկին նախագահ Խուլուսի էֆէնտի ։

Այս վերջինին կը յաջորդէ Մկրտիչ էֆ. նախկին նախագահ Ջաթալճայի Պատժական դատարանին ։

ՄԻՏԱԼ

Աւազակներ հալածելու գործին մէջ ցոյց տուած ծառայութեան համար Իփթիխարի միտալ տրուեցաւ երրորդ բանակին սպաներէն հազարապետ Մէհմէտ էֆէնտիի ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ելմտական ու դրամական հրապարակները կը շարունակեն վախկոտ կացութեան մէջ մնալ եւ միշտ դէպի անկում ծռիլ ։ Ասոր պատճառը պէտք է փնտռել քաղաքական վիճակին մէջ ։ Իրաւ է որ վտանգաւոր ո՛ եւ է երեւոյթ չկայ, բայց Ֆրանսայի եւ մասնաւորապէս Բարիզի թերթերը կը գործածեն այնպիսի լեզու մը որ կացութիւնը վըտանգալից եւ տագնապալից կը ներկայանայ ։ Հիմա աչքերնիս Եւրոպայի որ երկրին վրայ ալ դարձնենք կրնանք հոն գտնել կէտ մը որ գոհացուցիչ չըլլայ, եւ պարապ տեղը պիտի փնտռենք բոլորովին ապահովութիւն տուող դէպքեր ։ Սակայն միանգամայն կը տեսնուի թէ Երրեակ-Եզակակցութիւնը խաղաղութիւնը կ'ուզէ պահպանել, եթէ կարելի է ։ Հետեւաբար կը կարծուի որ դրամական հրապարակին վրայ գէշ ազդեցութիւն ընող պարագաները հիմնական ըլլալու չեն ։

Երեքշաբթի օր Լոնտոնի հրապարակին վրայ արժէթուղթերու գինները մեծ փոփոխութիւն չկրեցին, բայց եղածն ալ դէպի անկում էր ։ Ամենէն աւելի ինկան հելլենական թուղթերը, բայց եգիպտականներն ալ ինկան, ու պուլկարականներն ալ առջի օրուան վրայդիրքին կէսը կորսնցուցին ։ Բէն զատ օսմանեան միւս Սէրիները ետ ետ կ'երթային $^1/_4$էն $^3/_{16}$, ու Պանք Օթոման ալ կը կորսնցնէր $^1/_{16}$ ։

Բարիզի անկումը գրեթէ ամբողջովին օտար արժէթուղթերուն վրայ էր ։ Իտալական Րանթը, սպանիական Արտաքինը, եգիպտականները եւ հելլենականներն ամէնքն ալ կ'իյնային ։ Շաբաթուան մէջ իտալական Րանթը կորսնցուց $^{15}/_{16}$, եւ սպանիական արտաքինը $^3/_4$ ։ Օսմանեան Սէրիներէն Դ բացուելուն կը կորսնցնէր $^3/_{16}$, բայց գոցուելուն աւելի հաստատուն էր ։ Երկաթուղին կը կորսնցնէր 87$^3/_4$ ․ Նոր արժէթուղթերուն գինները աւելի ինկած էին ։ Րէժին փոքրիկ կորուստով մը կը գոցէր 379$^3/_8$ եւ Պանք Օթոման ալ 578$^3/_4$, նմանապէս փոքր կորուստով մը ։

Երէկ Պորսան գոց էր ․ Հացօբուլօ խանին մէջ քոնսոլիտէն գոցուեցաւ 23-38 $^1/_2$ի եւ երկաթուղին 88 ։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ՄԻՆԷՃԵԱՆ

Պոլսոյ Իրաւագիտական վարժարանէն նախկին վկայեալ ։ Կիւմիւշլի խանէն իր գրասենեակը փոխադրեց Կալաթա Գալֆայեան խան առաջին յարկ Թիւ 1 ։

Մինէճեան էֆէնտի պիտի շարունակէ ստանձնել ամէն տեսակ դատեր եւ մասնաւորապէս չէքի առեւտրական եւ պատժական գործեր ինչպէս եւ պիտի հետամուտ ըլլայ ստանալ հանրային ձեռնարկներու, առանձնաշնորհումներու արտօնութիւնը եւ այլն ․ եւ այլն ։

ՏՕՔԹԷՕՐ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ՃԻՎԱՆԵԱՆ

Նախկին բժիշկ

Շարանթօն Սէն-Մօրիսի

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

Հիւանդներ կ'ընդունի իր տունը ամէն օր ժամը 8էն 12 ․ Բերա Գալլօնճի-Գուլլուք, Մարգարիտ փողոց Թիւ 4 ։

Կը դարմանէ մասնաւորաբար ջղային հիւանդութիւնները, ինչպէս նաեւ թոքային ախտերը (կեռյէօ, Բըէ-Նէֆէօ, ֆէյէմ եւն գլխու վրայ եղած հիւանդութիւնները աչքի, կոկորդի, ականջին եւլն), ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները ։ կը դարմանէ նաեւ ամէն տեսակ վէրք եւ վիրաբուժական ամէն տեսակ գործողութիւններ կը կատարէ ։

Հինգշաբթի օրերը աչքի հիւանդութիւնները ձրի կը նայի ։

ՀԱՄԱԶԳԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՕՐԻՈՐԴԱՑ

Համազգեաց վարժարանը բացուեցաւ ամսոյս 1ին, չորեքշաբթի օրը ։

Ուսուցիչներուն դասը վերակազմուած է ․ Խնամակալութիւնը աւելի եւս հոգ պիտի տանի որ ուսմունք լաւ աւանդուին եւ բարեկրթութեան մեծ խնամ տրուի, ի հաճութիւն պատուական ընտանեաց ։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար ծնողք կրնան դիմել, ամէն օր, վարժարանիս Տեսչուհոյն, Տիկ. Ագնէս Ջօհրապի ։

Խնամակալութիւն
Համազգեաց վարժարանին
Բերա 7/11 սեպտ. 1893

1—5

ԱԶԴ

Շէնքի նորոգութիւնք աւարտած չըլլալուն պատճառաւ Ազգ․ Կեդրոնական վարժարանի վերաբացումը յետաձգուած է յառաջիկայ Սեպտ․ 15ին, սոյն օրը, Չորեքշաբթի, պիտի սկսին 1893-94 տարեշրջանի դասախօսութիւնները ։

Աշակերտք պարտին սոյն թուականէն առաջ օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելով իրենց մուտք տոմսն առնուլ։

—Շէնքի նորոգութեան պատճառաւ Ղալաթիոյ Կեդրոնական նախակրթարանը պիտի վերաբացուի յառաջիկայ սեպտեմբեր 15ին չորեքշաբթի օրը ։

6 Սեպտեմբեր 1893
Ղալաթիա

ԱԶԴ

Մի տիփլոմով, վեց արծաթ մետալներով եւ քսան վկայականով վարձատրուած ուսուցիչ մը կը փափաքի այցելութեամբ դաս աւանդել թէ վարժարաններու եւ թէ տներու մէջ՝ դիւրընտել ոճով եւ ձեռնտու գնով ։

Ցանկացողք կրնան դիմել խմբագրատունս ․

ՏՈՔԹ. ՄԱԽՕԽԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԶՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի կէս օրէն վերջը միայն, իր տանը մէջ, Բերա, Շիշլի փողոց, թիւ 27 (Միսք փողոցին անկիւնը ։)

ԾԱԽՈՒ ԴԱՇՆԱԿ

Արժէքէն % 50 զեղչ դիմել Պոլիս Պահճէքաբու Ջրավաճառ Ցակոբ աղային,

---

Եւ երբեք չըսի՛ր ինքնիրենդ թէ շատ զարմանալի որ այնքան բարի, հոգատար անկեղծ մարդ մը մէկէն ի մէկ թշուառական գող մը, մարդասպան մը ըլլայ ... բայց ես, Սիւզան, եթէ սա երկու աչքովս տեսնէի որ մարդ մը կը սպաննէ ու կը կողոպտէ, չէի հաւատար . . . ։ Ո՛չ, ինքնիրենս կ'ըսէի թէ կամ կ'երազեմ եւ կամ ցնորեր եմ, բայց չէի հաւատար ։

Սիւզան կը լայր ։ Ի՞նչ կրնար ըսել ․ ապշած էր . . .

—Քեզ չեմ յանդիմաներ, սիրելիս ․ ո՛չ ․ ասիկա անիրաւութիւն է ։ Պզտիկութենէդ տեսածդ հոգիիդ վրայ շատ ուժով տպաւորութիւն մը ըրած է ու չես կրնար դիւրաւ սալել ու սիրտդ զսպել ... Այն ոճիրին տեսարանը ու հօրդ պատճառով անուանդ խայտառակուիլը քու երիտասարդութիւնդ խորտակեց . . . ։ Ո՛հ, ամօթը՛ ։ Դատապարտուելէս ետքը հին գործաւորներէս ոմանք այս մակդիրը կըցեցին անունիս . . ։ Վասն զի գիտեմ որ մինչեւ այսօր երբ իմ խօսքս ընեն, զիս ամօթապարտ Ռօժէ կ'անուանեն . . . ։ Խե՛ղճ մարդիկ, կը ներեմ իրենց ։ Եթէ գիտնային թէ այն անարժան ամօթապարտութեան տակ ո՛րքան արցունք, ո՛րքան արիւթիւն կայ ծածկուած, իրենք պիտի խղճէին . . .

Ամօթ իմ վրա՛ս, քու վրա՛դ . . . ։ Պահուըտելու . . . ընկերութեան խաւարին մէջ սողալու . . . գլուխ ծռելու . . . հետաքրքիր նայուածքէ մը . . . անխոհեմ խօսքէ մը վախնալու . . . անկարողութեամբ բռունցք կրծելու ստիպուած ըլլա՞լ . . . ։ Ամօթապարտութիւնն այս է ահա՛ . . . ։ Բայց եթէ չեմ կրնար գլուխս բարձր բռնել ուրիշներու առջեւ, գոնէ քու առջեւդ չեմ ուզեր կարմրիլ ; . . ։ Կ'ուզեմ վերջապէս ապացուցանել քեզ թէ անմեղ եմ . . .

Սիւզան շարժում մը ըրաւ՝ անոր խօսքըն ընդմիջելու համար ։

Բայց Ռօժէ հետզհետէ գրգռուելով շարունակեց ․

—Ես անմեղ եմ ։ Մէկ մարդ մը միայն հասկցաւ զայս, Լիւսիէն տը Նուարվիլ . . . ան ալ մեռաւ . . . ։ Ա՛հ, ես իրաւցընէ անիծեալ էի, վասն զի իմ պատճառովս երկու հոգի մեռան . . . ։ Մտիկ ըրէ՛, աղջիկս, պատմելիքս զքեզ խըռպնեցնէ եւ ինծի համար ունեցած յարգանքըդ պիտի պակսեցնէ ։ Աս ալ նոր պատիժ մը, մինչեւ հիմա քաշած տանջանքներուս մէկ յաւելուածը թող ըլլայ ․ բայց կ'ուզեմ որ դու ամէն բան իմանաս ։ Դատին բոլոր մանրամասնութիւնները կը յիշե՞ս . . .

—Աւա՛ղ, հա՛յր իմ, . .

—Իմ դատապարտութեանս գլխաւոր պատճառը դրամարկղիս մէջ գտնուած պանքանոթներն էին . . .

—Այո՛ ։

—Այն ատեն ըսի որ այն երկու օրուան մէջ Կէրիէի յանձնած հարիւր յիսուն հազար ֆրանքիս մէկ մասը քլիւպի մէջ խաղէ շահեր էի, իսկ մեծագոյն մասը գանձումի մը արդիւնք էր ։

—Այո՛ . . . բայց ատկէ ուրիշ բան չըսի՞ք ։

—Հիմայ պիտի հասկնաս թէ ինչու համար ատկէց աւելին չկրցի ըսել . . .

Լարօք, իր պատմութեան այս կէտին հասնելով, վայրկեան մը լռեց, յետոյ շարունակեց ․

—Նորէն ներում կը խնդրեմ քենէ . . . բայց պէտք է խոստովանիմ ։ Կեանքիս մէջ յանցանք մը գործեցի, աղջի՛կս, յանցանք մը, զոր շատ սուղ քաւեցի ։ Այդ յանցանքը գործած ատենս խելքս գլուխս չէր գրեթէ, վասն զի գոնէ սէրը չէր արդարացներ զայն, քանի որ միշտ մայրդ կը սիրէի . . . ։ Տարփածուն եղայ ամուսնացեալ կնկան մը, որ խենթի նըման սիրահարուեր էր ինծի ։ Այն կինը ստակի պէտք ունեցաւ . . . ։ Անմիջական պէտք մը . . . ։ Պարտաւոր էր վճարել իր խել մը պարտքերը, որոցմէ ամուսինը տեղեկութիւն չունէր ․ պարտատէրները կը նեղէին զինքը, եւ ամուսինը, որ արդէն քանի մը անգամ վճարած էր զանոնք, սպառնացեր էր կնոջը որ զինքը կը թողու, եթէ իր ծայրայեղ ծախքերուն չափ մը չդնէ . . ։ Յաջողեցայ հարիւր հազար ֆրանք փոխ տալ իրեն . . ։ Քիչ մը վերջը պատերազմը ծագեցաւ, ապա խաղաղութիւն եղաւ ։ Գործերը գէշցան ։ Պարտաւորեցայ մեծկակ գումար մը հատուցանել Լարուէթի ։ որ ինծէ առնելիք ունէր ։ Կործանած էի, չէի գիտեր թէ ամսագլխու վճարումներս ինչպէս պիտի կարենայի ընել, պիտի սնանկանայի, երբ առտու մը, Մալզէրպ ծառուղիի տանս գտնուած միջոցիս, նամակ մը եւ կնքուած ծրար մը ընդունեցայ ։ Նամակը սիրուհիէս էր, որու հետ ամէն յարաբերութիւն խզած էի պատերազմէն ի վեր, — գիտէր որ նեղութեան մէջ եմ եւ կը հատուցանէր ինծի իր հարիւր հազար ֆրանք պարտքը, զոր ես ինքս երբեք չպիտի պահանջէի իրմէ ։ Ծրարին մէջ հարիւր հատ հազար ֆրանքնոց պանքնոտ կար ։ Հասկցա՞ր հիմայ թէ ինչ դարշելի, անարգու եւ անել կացութեան մէջ կը գտնուէի . . . ։ Պատիւս չէր թողուր որ մատնեմ այն կինը, որու վկայութիւնը կրնար սակայն փրկել զիս . . . Անոր անունը տալով՝ անմիջապէս կրնայի անմեղութիւնս ապացուցանել . . . բայց այդ անունն յայտնելը վատութիւն մըն էր . . ։ Դատապարտուեցայ ու թիարան ղրկուեցայ, բայց գիտնալով որ անմեղ եմ ինքզինքիս վրայ ունեցած համարումս ու արժանապատուութիւնս չկորսնցուցի ․ մինչդեռ եթէ այն վատութիւնը գործելով ազատէի, ես ինքզինքս անպատուած պիտի համարէի . . ։ Ուստի բան մը չըսի . . .

Սիւզան զարմանալի կերպով մը մտիկ ըրեր էր այս պատմութիւնը ։

Ի սկզբան կը փափագէր այդ պատմութիւնը բնաւ չի լսել, վասն զի հօրը յանցաւոր ըլլալուն այնքան համոզուած, այնքան ապահով էր որ, կը կարծէր թէ սուտ մը պիտի հնարէ, վարպետութիւն մը պիտի բանեցնէ՝ աղջկանը առջեւ ինքզինքը արդարացնելու համար . . .

(Շարունակելի)

LE CAPITAL ԼԸ ԳԱԲԻՏԱԼ

(ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ)

Անանուն ընկերութիւն փոփոխական դրամագլխոյ

23, ռ'Ալճէրի փողոց եւ 4 Սէնթ Քաթէրին փողոց, ի Լիօն.

Ընդ հսկողութեամբ Ֆրանսական տէրութեան հաստատեալ ըստ 1868 յունվար 22ի պետական օրինաց։

ԱՊԱՀՈՎԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 15,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՆՊԱՏԱԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լը Գափիթալը դիւրութեամբ պզտիկ խնայողութիւններ ընել տալու նպատակով հաստատուած ըլլալով արագապէս զարգացած է։ Իր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մը մէջ դրամագլուխներ կազմել կանխաւ տրուելիք հատուցումներով։

Ընկերութիւնը ապահովագրելոյն կը յանձնէ ապահովագրեր (police) թէ ի փոխարէն կանխիկ վճարի մը եւ թէ ամսական խիստ դիւրամատչելի վճարումներու (ամսական մէկ ֆրանքէ սկսեալ եւ աւելի)։

Պէտք չէ շփոթել ընկերութեան գործառնութիւնները այնպիսի վիճակահանութեանց հետ որոնց տոմսերը վիճակահանութենէն վերջ արժէք մը չունին, ընդհակառակը քիչ մը առաջ կամ քիչ մը վերջը ամենքն ալ պիտի ստանան մեր մօտ ապահովեալ գումարը։

Ընկերութեան Դրամատուններն. Գրէտի Լիոնէ. — Սօսիէթէ Լիօնէզ տը Տէբօ է տը Գօնթ Գուրան. — Րօպէն, Րօնտէլ եւ Ընկ. — Պանք տը Ֆրանս։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ (GARANTIES)

Լը Գափիթալ այն միակ հաստատութիւնն է, որ իր պահեստի դրամը տէրութեան երաշխաւորութեան տակ գտնուող արժեթղթերու փոխանակելէ վերջը զանոնք յանուն ընկերութեան պահեստի դրած է «Պանք տը Ֆրանս»ի դրամատան Լիոնի մասնաճիւղը։

Ամէն բաժանորդ կրնայ վերոյիշեալ դրամատունէն ստուգել եւ ճշդել այս պահեստից գոյութիւնը։

Մանրամասն տեղեկութեանց եւ բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պ. Ա. ՍԱՐԷ եւ Վ. ՍՐԱՊԵԱՆ Տնօրէնք համայն արեւելից։

Միջնորդք պարտին երաշխաւորութիւն մը ցոյց տալ։

Գաւառաց համար գործակալութիւն ստանձնել փափաքողք պարտին դիմել Արեւելից տնօրէնութեան ի Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թիւ 13, Գոմիսիօն Խանի մեծ դրան ճիշդ դէմը։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԿՏԱՒԻ, ՄԱՏԱՄԲՈՒԼԻ, ԲԷՐՔԱԼԻ, ՍԵՂԱՆԻ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ԵՒ ՊԵՐՃԱՆՔԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԿՏԱՒԻ ԵՒ ԱՆԿՈՂՆԻ ՀԱՄԱՐ ԳՈՒԷԹՕՆԻ
ԷՐԻԿ ՄԱՐԴԵՐՈՒ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ԹԱՇԿԻՆԱԿՆԵՐ
ԿՏԱՒՆԵՐ, ՊԱԴԻՍԴ, ԲԷՔԱԼ ԵՒ ՄՏԱՄԲՈՒԼ՝ ՕԺԻՏԻ ՀԱՄԱՐ
ԶՔԱՇՈՒՈՂ ՖԱՆԷԼԱՆԵՐ, ԾԱԾԿՈՑՆԵՐ, ՈՐՍՈՐԴԻ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐ

E. TOUZET Է. ԹՈՒԶԷ

ԲԵՐԱ, Թիւ 30, Բասաժ Հաճօբուլօ, Թիւ 30, ԲԵՐԱ
ՄԱՏԱԿԱՐԱՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ԵՒ ՕԹԷԼՆԵՐՈՒ
ԹՕՓԸ ՑԻՍՈՒՆ ՂՐՈՒՇԻ ՄԱՏԱՄԲՈՒԼ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆՏԻՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ, ԱՄԷՆ ԿԵՐՊՈՎ ԳԵՐԱԶԱՆՑ

Ծան.—Իմ տունէս ելլող կտաւները պէտք չէ շփոթել Պելժիքացի եւ ուրիշ միջնորդներու առաջարկած կտաւներուն հետ։

NO-TO-BAC

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ՎԱՒԵՐԱԿԱՆ ԴՐՈՇՄ

Աշխարհիս միակ «ԱՆԹԻՆիքօթինն» է։ Գինը ոչինչ բան մըն է և այն որ ծխելու վարժութիւնը կ'ուզէ թողուլ և չկրար, լաւ պիտի ընէ եթէ գործածէ այս դարմանը որ միայն կարող է արմատախիլ ընել այդ վարժութիւնը, ինչ աստիճանի ալ հասած ըլլայ։

Եթէ փորձէք զայն, պիտի տեսնէք որ ծանրութեամբն ոսկի կ'արժէ։ Մէկ տուփը տասը օրուան կը բաւէ և սովորական պարագաները բուժելու կը բաւէ։ Օրը պէտք է առնել 7 հապիկ։

Այս նշանաւոր դեղը կը բուժէ միանգամայն սրտի հիւանդութիւնները, ջղացաւը, անհանգստութիւնը, խռչափողի հիւանդութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, սրտի անկանոն զարկը, լերդի հիւանդութիւնները, տեսողութեան խանգարումները, գլխու պտոյտը, անդամալուծութիւնը, իջուածքը, ախորժակի պակասութիւնը, սրտի ճնշումը, մարմնին ընդհանուր տկարութիւնն եւ ջղային բոլոր հիւանդութիւններն որք առաջ կուգան նիքօթինէն։

Կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտայի պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա Շիշլիի Թրամվէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։

ՊՐԻՅԱՆԹԻՆ—BRILLANTINE

ՄԱՔՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՕՃԱՌ, Լայբցիկի **Fritz Schulz jun.**ի

Մետաղէ առարկաները մաքրելու եւ փայլեցնելու համար մինչեւ հիմա փորձուած զանազան նիւթերը տեսակ տեսակ անյարմարութիւններ ունէին։ Ասոր համար է Պ. Ֆրից Շուլց մեծ փորձերէ եւ զոհողութիւններէ ետքը յաջողած է հնարել իր տեսակին մէջ մէկ հատիկ օճառ մը, որ այժմեան ամենէն օգտակար գիւտերէն մին է։

Գործածութիւնը շատ դիւրին է, եւ իր աժանութեամբը ամենուն մատչելի։ Կը մաքրէ եւ կատարելապէս կը յղկէ՝ առանց աւրելու՝ մետաղէ բոլոր առարկաները, ոսկերչական գործերը, երաժշտական գործիները, սեղանի սպասները, կառքի կազմածները, աշտանակները, ջահերը եւայլն, որք այս գործողութենէն յետոյ կարծես գործարանէն նոր դուրս ելած են։

Նմանապէս կը մաքրէ զարմանալի կերպով հայելիները եւ ապակիները։ Անգամ մը գործածողը պիտի համոզուի։

Գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր պահարանի վրայ։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ԱՆՏՈՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի քով, Ղալաթիա, Տէմիր խան, Թիւ 1։

Կը ծախուի նաեւ մայրաքաղաքիս զանազան կողմերը եւ շրջակայքը։

Հատին գինն է քառասուն փարա։

ՄԵԾ ԴԵՂԱՐԱՆ

ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՈՐԷԻՑ

ՏՐ. ԾԱՆՆԻ

ՔԻՄԻԱԳԷՏ Ն. Կ. ՎԵՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ
Պոլիս, Կամուրջէ [illegible], Թիւ 1
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1850

Հաստատութիւնս, որ ծանօթ է պատուարժան հասարակութեան իր դեղերու կատարեալ ազնուութեամբը ու գիներու անհամեմատ չափաւորութեամբն, վերջերս ստացած մեծաքանակ ապրանաց շնորհիւ աւելի ճոխացած է։

Հոն դիմող պատ. յաճախորդք ըստ ամենայնի գոհ պիտի մնան թէ՛ դեղերու լաւ ու շուտ պատրաստութենէն եւ թէ՛ գիներու աժանութենէն։

Գաւառներէ ընդունուած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն խնամօք եւ շատ նպաստաւոր պայմաններով, վճարմանց համար դիւրութիւն կը շնորհուին ի հարկին։

Թէ եւրոպական եւ թէ ասիական Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ պատուաւոր ներկայացուցիչներ կ'ուզուին։

Դեղարանս ունի մասնաւոր քիմիական աշխատանոց մը, ուր ամենայն խնամօք կը կատարուին բժշկական եւ արհեստական ամէն տեսակ լուծումներ։

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԿԱՊՈՒՏ ՀԱԶԻ
Մէկ քանի օրուան մէջ
ՁԵՌԱՄԲ ՏՈՔԹ. Ս. ՇՎԱՐՑԻ
Թիւնէլի հրապարակ, Բերա
Հիւանդ կ'ընդունի 8էն 10 եւ 3էն 5
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՇԱՔԱՐԱԽՏԻ
ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ ՄԸ

L'ANCRE

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաստատեալ ի Վիէննա 1858ին

Ամենէն ծանօթ, ամենէն նշանաւոր եւ ամենէն հին ընկերութիւնը համայն Արեւելքի եւ Թուրքիոյ մէջ

Երաշխաւորեալ պահեստի դրամագլուխն է աւելի քան 100,000,000 ֆրանք, որ կը բաղկանայ Վիէննայի եւ Պուտապէշթի մէջ ընկերութեան ունեցած անշարժ կալուածներէ եւ կառավարութեան ու երկաթուղւոյ առաջին կարգի եւ հաստատուն բաժնետոմսերէ։

Ընկերութեան հիմնադրութենէն մինչեւ ցվերջ 1891 դեկտ. 31 ի դէպ մահու եւ ի կենդանութեան, ապահովագրելոց վճարուած են աւելի քան 184,000,000 ֆրանք։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութիւնը իր հաստատութենէն մինչեւ ցայսօր ապահովութեան կենաց ճիւղին պատկանած ըլլալով առանց հրդեհի եւ ծովային ճիւղերը մշակելու, իր պատկանելի դրամագլուխը միմիայն այս ճիւղին յատկացուցած է ընդ հսկողութեամբ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական եւ թագաւորական կառավարութեան ներքին գործոց բաժնի պետ Պարոն Ժան Մուքլի։

Ընդհանուր Գործակալ
համայն Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ
Լ. ՊՈՆՏԻ

Ընդհանուր Վերատեսուչ
համայն Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ
Ն. ԽԱԶԸՃԵԱՆ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Թիւնէլի հրապարակը Մայերի տան վերի յարկ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ ԵՒ Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ ԸՆԿ.

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԹԱՔՍԻՄ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 52—49

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՈՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

چایخانهٔ عوادیس علیمیان و کیغورق هوانیان
در سعادت تحمیص سوقاغی نومرو ۵۲
ABEΔIΣ AΛEMIAN & KEBOPK XOBNANIAN
K/ΠΟΛΙΣ ΟΔΟΣ TAXMIΣ 52
AVEDIS ALEMIAN & KEVORK HOVNANIAN
STAMBOUL RUE TAHMIS 52
A
H
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
MARQUE DEPOSÉ
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ ԵՒ Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ
ԹԱՀՄԻՋ ՓՈՂՈՑ 52

Վաճառատունս երկար ժամանակէ ի վեր Կեդրոնի եւ գաւառաց հետ ունեցած գործառնութիւններով եւ իր Չինու եւ Ճավայի իրական թէյերու գերընտիր յատկութեանց շնորհիւ, որք են անուշ համ, ազնիւ բուրում ու հրապուրիչ գոյն եւ որք ամենէն խստապահանջ յաճախորդաց իսկ գոհունակութիւն պատճառած են, յաջողած է մեծ համբաւ շահիլ ու հասարակութեան արժանաւոր համարումը վայելել։

Սոյն կարեւոր վարձատրութենէն քաջալերեալ պատիւ կը համարինք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ վերոյիշեալ Թիւ 49 վաճառատունը յատկացուցած ենք տեղական լօքումի, եւրոպական ամէն տեսակ շաքարեղէններու և անգլիական պիսքիթներու իրենց բազմազան տեսակներով։

Նրբաճաշակ յաճախորդաց գնահատման արժանանալ եւ գաւառական ամէն տեսակ պիտոյից եւ պահանջներու գոհացում տալ, միակ նպատակակէտ ընտրած ըլլալով, թէյի համար ի մասնաւորի նոր բերուած են նկարազարդ տուփեր բանալիով միասին, իսկ լօքումի, շաքարեղինաց եւ պիսքիթի մասին կը բաւէ գէթ փորձելու համար վաճառատունս այցելելու պատիւն ընել ուր պիտի համոզուին փորձով, հաւաստելով միանգամայն անոնց անմրցելի գներն եւ երաշխաւորելով անոնց թարմութիւնն ու տեսակի գերընտիր ազնուութիւնը։

Փնտռեցէք մեր տան [illegible] կնիքը [illegible]։

Ընկերութիւնս ունի մասնաճիւղ մը ի Պանկալթը զարու Մաքսի նոր դրան անկիւն Թիւ 14

ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Ընդդէմ հազի, հարբուխի, դժուարաշնչութեան, ծանրաշնչութեան

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

Այս նշանաւոր դեղին յատկութիւնն է անմիջապէս հանգստացնել, հազը, Հարբուխը, Ձայնի մարիլը, Շնչելու դժուարութիւնը և Կոկորդի հիւանդութիւնները։ Անմիջապէս կը լուծէ կապուած [illegible] և կը քակէ։

Այն անձերն որք կոկորդին մէջ անհանգիստ մարմաջ ունին, որոնք գիշեր ցերեկ հանգիստ չեն կրնար ունենալ հազէն, անմիջապէս կը հանգստանան, շատ անգամ մէկ սրուակը կը բաւէ։ Դժուարաշնչութեան, երկարատեւ Հազերու, Ինֆլուէնցայի դէմ կարելի չէ նկարագրել այս նշանաւոր դեղին կատարած հրաշքները։

4

Կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ։ Վոյվոտայի պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա Շիշլիի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97. Ղալաթի

ԹԵՐԹՕՆ «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի (24)

Ա. ՄԱԹԷ

ՓՆՏՐՈՒԷ ԿԻՆԸ

ԺԲ

ԼՔՈՒԱԾ ԿԱՌՔԸ

—Ո՛չ, ամենեւին։ արդէն ըսի որ ձեր տրամադրութեան տակ դնեն զինքը, այնպէս որ եթէ կուզէք հիմա իսկ կրնաք անձամբ հարցաքննել զինքը։

—Այո՛, այդպէս պիտի ընեմ։ Հրաման տուի՞ք որ կառքը մասնաւոր տեղ մը պահեն։

—Այո. իմ առջեւս զատ տեղ մը դրին, և ես ամէն ծակ ու ծուկը գոցեցի, վրան կնիքս դնելով։

—Լա՛ւ. մասնագէտներ կ'որոշենք որպէս զի լուացքին հակառակ, արիւնի հետքերը երեւան բերեն։ Գործունեայ ու խելացի մարդ մըն էք դուք, պարոն Բրէնպորնը, և հաճոյք մըն է ձեզի հետ աշխատիլ։

—Պարոն դատաւոր, ձեռքէս եկածը կ'ընեմ, և հակառակ բոլոր փորձառութեանս, երբեմն կըլլայ որ կը սխալիմ։

—Եւ սակայն այս եղական գործին վրայ գիտցածնիս որչափ ալ քիչ ըլլայ, նորէն մեր արդիւնքն է։

—Աւա՜ղ, բան մը միայն գիտենք, այն թէ բան մը պատահած է։

—Ուրիշ ո և է կարծիք մը չունի՞ք։

—Ոչ մէկ կարծիք ունիմ։ Ինչ որ մեծ ջանքով գիտցի, շինեցի մինչեւ հիմա կը փլչի ահա, և կառքին դէպքին ի վեր, ալ ես չեմ համարձակիր ո և է բանի վրայ վճիռ մը տալ։ Ուր որ շատ պարզ բան մը տեսնել կարծած էի, արգիլուած սիրոյ այն տափակ ռոմաններէն մին, որք ամէն օր կը խաղցուին Բարիզի մէջ, անակնունելի կնճռոտութիւններ կ'ընդնշմարեմ հիմա, որոց մէջ ինքզինքս կը կորսնցնեմ։

—Մտածենք նայինք, ըսաւ Պ. տըլա Վիլնու, աւելի ինքնիրեն ուղղելով խօսքը քան թէ իր խօսակցին, ընդունելով ենթադրութիւնը թէ Թխադէմ կինը ամուսնացած կին մըն էր որ սիրահարի մը տունը գացած էր, ես միշտ ենթադրած էի թէ ամուսինը միջամտած և իր պատուին վրէժը առած էր յանցաւորներէն մէկէն, և կամ թէ երկուքէն ալ։

—Անշուշտ, ընդմիջեց ոստիկանը, և ես ալ արդէն այդ կարծիքէն էի, առանց սակայն կրենալ գուշակելու թէ ինչպէս ամուսինը կրնայ Պ. Մաւիոդի սենեակը մտնել առանց աղմուկի և առանց դռնապաններուն ուշադրութիւնը արթնցնելու։ Շատ հազուադէպ է որ վրէժխնդիր ամուսին մը այնքան խնամով ինքզինքը ծածկէ և ընէ զգուշութիւններ այնքան ճարտար որքան պիտի ընէր գողնալու տենչէն մղուած ռամիկ ոճրագործ մը։

Բայց կառքին արկածէն ետքը ալ ես ամուսինի վրայ չեմ մտածեր։

—Ինչո՞ւ համար, Պ. Բրէնպորնը։

—Որովհետեւ աշխարհիկ մարդ մը չէ այն. արդ յիշեալ կնոջ ամուսինը, եթէ ամուսնացեալ կին մըն է, աշխարհիկ մարդ մը միայն կըրնայ ըլլալ, որ վարձու կառք մը գրաւելու գաղափարը ունեցած պիտի ըլլայ, և որ իր գործը գլուխ հանած պիտի ըլլայ, այսպիսի պաղարիւնութեամբ, հնարագիտութեամբ ու եթէ պէտք է ճիշդ բառը ըսել, գործելու հրաշալի եղանակով մը։

Նախանձոտ էրիկ մը որ իր կինը կըսպաննէ, կամ իր կնոջ սիրահարը, կամ երկուքն ալ, ալ եւս համբերութիւնը հատած, ինքնիրմէն ելած մարդ մը կ'ըլլայ։ Փոթորիկի մը պէս կ'ուգայ, շանթի մը պէս կը զարնէ, և նուրբ ու մանրաքնին միջոցներու, հաշիւներու այդօրինակ ամբողջութիւն մը չի կազմեր։

—Պա՜հ, ըսաւ Պ. տըլա Վիլնու սկեպտիկ ու արհամարհոտ երեւոյթով մը, փիլիսոփայական դիտողութիւններ են ատոնք։ Ես բան մը միայն կը տեսնեմ. յանկարծակիի եկած երկու սիրահարներ։

Ո՞վ կրնայ ատոնց վրայ հասած ըլլալ։ Ամուսին մը։ Այս կէտին վըրայ կանգ կ'առնեմ և այս ուղղութեամբ է որ պէտք է մեր խուզարկութիւնները առաջ տանիլ։ Հաւատացէք ինծի, Պ. Բրէնպորնը, մի վստահիք բարոյական տեսութիւններու։ Ատոնք կը նեղեն, դանդաղութիւն կ'ուտան գործին։ Ես մէկդի կը ձգեմ, և միշտ գոհ եղած եմ այդպէս ընելով։

Ոստիկանը խոնարհութիւն մը ըրաւ առանց ձայն հանելու բայց իր հաստ շրթունքներուն անկիւնը թեթեւ ժպիտով մը կծկուեցաւ։

Այս միջոցին դուռը բացուեցաւ և բարապան մը գլուխը ներս խոթեց։

—Ի՞նչ է ուզածնիդ, հարցուց Պ. տըլա Վիլնու։

—Մարդ մը կ'ուզէ ձեզի տեսնել։

—Ի՞նչ գործի համար։

—Կ'ըսէ թէ տեղեկութիւն մը կը բերէ Նօտռ-տամ-տէ-Վիքթուառի դէպքին վրայ,

Ոստիկանն ու դատաւորը գոհ զարմացումի արագ նայուածք մը փոխանակեցին։

—Թող ներս գայ, ըսաւ աշխուժով Պ. տըլա Վիլնու։

(Շարունակելի)